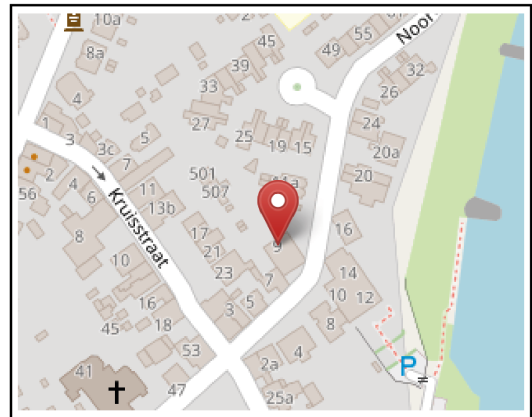


Dubbel woonhuis, Voormalige houthandel
Groeneboom

Noorderstraat 10, 12, 14,
6953 CE Dieren

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000099
Inschrijving register 16 juni 2009
Kadastrale aanduiding Dieren U 5273



Dubbel woonhuis met achterliggende aangebouwde houtopslagloods ca. 1880 gebouwd in de gangbare landelijke baksteenarchitectuur van het laatste kwart van de 19de eeuw met detaillering in neo-renaïssancestijl. Het complex werd gebouwd in opdracht van S. Posthuma die er de houthandel 'Groeneboom' vestigde. Links naast nr.14 staat een schuur waar ten tijde van de houthandel Groeneboom de zagerij ondergebracht was. Deze schuur is ouder en dateert waarschijnlijk uit de eerste helft van de 19de eeuw. In deze schuur zijn volgens de huidige eigenaar bij het aanbrengen van de huidige betonnen vloer sporen van vermoedelijk een rosmolen gevonden. De schuur kan mogelijk ook gebouwd zijn als tabaksschuur. In de voormalige houtopslagloods is nu een wasserij genaamd de "De Horst" gevestigd. De gebouwen zijn trapsgewijs gelegen in een bocht in de Noorderstraat met de nok diagonaal op de weg. De driehoekige ruimte tussen het woonhuis en de vrijstaande schuur vormt een voortuintje. Aan de IJsselzijde een sterk aflopende achtertuin.

Het dubbele woonhuis is gebouwd op een rechthoekige plattegrond en bestaat uit anderhalve bouwlaag onder twee zadeldaken (gesmoorde Hollandse pan) met de nok haaks op de weg. Rondom lopende gepleisterde plint. De voorgevel (als voorgevel wordt de gevel van nr.14 beschouwd) is grofweg drie vensterassen breed en heeft boven de eerste en de een topgevel. In de middenas een paneeldeur met twee gedecoreerde gietijzeren roosters. Links een T-raam en rechts een enkelruits schuifraam beide recht afgesloten met een strek. Tussen begane grond en verdieping bevindt zich over vrijwel volle breedte van de gevel een gepleisterd en wit geschilderd paneel waarop oorspronkelijk de naam van de houthandel geschilderd was. In iedere topgevel een T-schuifraam met getoogde strek. Alle ramen waren oorspronkelijk van persiënnes voorzien. Boven de inspringende hoek links is het zadeldak doorgetrokken en is de ruimte tussen dak en muur van een houten beschieting voorzien. Tussen de inspringende hoek en de schuur links een muurtje waarin een getoogd poortje. De rechterzijgevel is drie vensterassen breed. De risalerende derde as is met één verdieping verhoogd is en voorzien van een topgevel onder een flauw hellend zadeldak. De hoeken van de risaliet zijn voorzien gepleisterde blokken met diamantkoppen. De eerste en tweede as hebben een schuifraam met in de strek een gepleisterde sluitsteen met diamantkop. Ter hoogte van de bovendorpels van de ramen horizontaal over de gevels lopende witgepleisterde banden. Boven beide ramen twee later toegevoegde kleine vierkante vensters met dubbele draairamen. Het als risaliet opgevatte deel heeft op de begane grond een enkelruits raam (niet oorspronkelijk mogelijk ter vervanging van dubbele openslaande deuren) met bovenlicht met aan weerszijden persiënnes waarboven een balkon met op de hoeken houten bewerkte postamenten waartussen gietijzeren balusters. Op de verdieping openslaande balkondeuren met tweeruits bovenlicht.

Linkerzijgevel: rechts in de inspringende hoek een zesruits schuifraam, de bovenzijde van de muur is witgepleisterd. De links hiervan heeft drie vensterassen waarvan twee later met

een borstwering verhoogd zijn. De door een strek afgesloten vensters in de eerste en tweede as hebben op de begane grond enkelruits schuiframen met tweeruits bovenlichten (oorspronkelijk als zesruits schuifraam uitgevoerd). In de borstwering twee kleine tweelichts vensters met vierruits openslaande ramen. Tussen de eerste en de tweede as een uitgemetselde schoorsteen. In de derde as een deur waarnaast een klein rechthoekig venster, op de verdieping een T-schuifraam, waarnaast een klein venster als op de begane grond. Boven de ramen een gepleisterd wit geschilderd fries. De tegen achtergevel van het woonhuis aangebouwde houtloods heeft één bouwlaag onder drie evenwijdig aan elkaar liggende met pannen gedekte zadeldaken. De loods waarvan de interne houtconstructie nog intact is had oorspronkelijk gepotdekselde wanden terwijl de loods aan de IJssel vermoedelijk open was met uitzondering van de beschoten topgevels. De achtergevel en de rechterzijgevel hebben later, deels in de jaren '50, een invulling van baksteen gekregen.

Rechts van het woonhuis heeft het aan de Noorderstraat gelegen deel van de voormalige loods links de ingang met paneeldeur uit van nr.12 waarboven een in bruine en felrode baksteen uitgevoerde segmentboog met witgepleisterde aanzetstukken. In het midden een T-schuifraam waarboven een in bruine en felrode baksteen uitgevoerde blinde segmentboog met een boogveld in metsel mozaïek. Rechts een houten poort waarboven een stalen latei. De topgevel is van houten beschieting voorzien. De linkerzijgevel van de loods heeft een zwart geteerde bakstenen naar de achtergevel toe (vanwege het hellende terrein) hoger wordende plint waarboven de gevel gepotdekseld is.

Rechts een groot vijfdelig kozijn waarin vijf ramen ieder bestaand uit een vierruits draairaam met een vierruits bovenlicht. Links twee ramen met 2x3 ruiten. Het ver overstekende zadeldak wordt gedragen door houten schoren. Tegen de achtergevel links een moderne aanbouw van een bouwlaag met een plat dak. In de achtergevel diverse driedelige ramen, gevelbeëindiging door drie houten topgevels met windveren. De rechterzijgevel bestaat deels uit baksteen en is aan de bovenzijde van een gepotdekselde beplanking voorzien. De links naast het pand gelegen schuur is gebouwd op een nagenoeg vierkante plattegrond en heeft twee bouwlagen onder schilddak (gesmoorde Hollandse pan). De schuur heeft vijf ankerbalk gebinten (waarvan er één op de verdieping vermoedelijk later afgezaagd is) die de kap dragen. In de kap wordt gedragen door schaarspanten met twee horizontale balken en twee kreupele stijlen.

De symmetrische voorgevel een dubbele deur met ter weerszijden vensters met jalouzieluiken (persiennes). Boven de deur grote dubbele verdiepingsluiken. De linkerzijgevel heeft een bakstenen plint en verder van is van een gepotdekselde beplanking voorzien.

Achtergevel: tegen de gevel een aangekapt lessenaar dak. De achtergevel is van een beplanking voorzien. De rechterzijgevel is in baksteen uitgevoerd en heeft twee verkleinde vensteropeningen en een houten opgeklampte deur (alle nauwelijks meer te zien door begroeiing met klimop).

Conclusie.

Van architectuurhistorische waarde omwille van de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik. Zeer markant gelegen complex waarbij met name aan de IJssel de drie topgevels opvallen van de voormalige opslagruimte alsmede de getrapt geplaatste gevels in de bocht van de Noorderstraat. Enigszins aangetast door diverse verbouwingen doch in hoofdzaak bewaard gebleven complex waardevol als type omdat het een van de weinige bewaard gebleven complexen is speciaal gebouwd voor de houthandel. De fraaie loods met houten draagconstructie is vrijwel gaaf bewaard gebleven hoewel een deel van de gepotdekselde wanden vervangen is door baksteen. Ook de schuur die een bijzondere constructie heeft is mede als mogelijke tabaksschuur van belang. Tevens van betekenis als onderdeel van de sociaal-economische geschiedenis van Dieren en karakteristiek voor de deels nog bewaard gebleven oorspronkelijke bebouwing van de

Noorderstraat die voornamelijk uit boerderijen bestond afgewisseld met kleine bedrijfjes (zoals o.a. sigarenfabriekjes).

Voldoet aan de basisnormen a en b, alsmede aan de meerwaarden 1, 2, 4 en 7. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de Gemeentelijke Monumentenverordening.

Literatuur:

Zadelhoff, F. van, Dieren, Spankeren en Laag-Soeren in vroegere tijden, Oudheidkundige Kring Rheden-Rozendaal, 1958, p.52.

Opnamedata: 22-09-1989(a), 15-03-1990(1),

21-08-1990(z), 29-08-1990(aa)

Inventarisator: Gelders Genootschap (R.C.)

Neg. nrs. : D-a.32-33, 1.17-19, z.20a, aa.16.



Achtergevel - 2017

Foto: Tonny Hoevers / fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND



Voorgevel – 2017.

Foto: Cees Albrechts / fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND